

VTEB 100 gadi!

Publicēts: 11.05.2021.

Tieši pirms 100 gadiem, 1921.gada 10.oktobrī, Latvijas Republikas Ministru kabinets pieņēma lēmumu par Zinātniskās tiesekspertīzes institūta izveidi, liekot pamatu pirmajai tiesu ekspertīzes iestādei Latvijā, kas šobrīd pazīstama ar nosaukumu Valsts tiesu ekspertīžu birojs. Minētais periods Latvijas valsts vēsturē bija notikumiem bagāts – nupat bija beidzies Neatkarības karš, noslēgts Latvijas – Krievijas miera līgums, Latvija kā valsts tika atzīta *de iure* un uzņemta Tautu savienībā, starp šiem notikumiem, kas spilgti raksturo jaunās valsts izveidi, tika likti pamati tiesu ekspertīzei, kādu mēs to pazīstam šobrīd.

Pēc 100 gadiem, kad Latvija kā Eiropas Savienības un NATO dalībvalsts pilnvērtīgi bauda savu suverenitāti, līdzvērtīgi citām valstīm piedaloties starptautisko procesos, ir viegli aizmirst, cik grūts bija sākums, cik daudz pūļu un ziedošanos prasīja jaunas iestādes izveide jaunā valstī. Arī sekojošie notikumi – vairākkārtēja Latvijas valsts okupācija, piecas desmitgades svešas valsts sastāvā, atstāja savu iespaidu uz tiesību sistēmu un tās daļu – tiesu ekspertīzi.

Mēs šobrīd varam tikai iedomāties, kāds bija tiesu eksperta darbs jaunizveidotajā Latvijas valstī, kad iestāde bija nupat izveidota praktiski bez jebkādam materiāli tehniskajām iespējām, un kas bija jāpārdzīvo II pasaules kara laikā un kā tas bija – veidot visu no jauna svešas valsts – Padomju Savienības sastāvā.

Atgūstot valstisko neatkarību, līdz ar Latvijas valsts atgriešanos starptautiskajā tiesību sistēmā, atdzima Latvijas tiesu ekspertīze ar jauniem izaicinājumiem. Jaunas lapas atvēršana tiesu ekspertīzē bija saistīta ar laboratoriju aprīkojuma atjaunošanu, Eiropas tiesību telpā iederīgu tiesu ekspertīzes principu un starptautiski atzīta kvalitātes standarta ieviešanu. Lietas, kas šobrīd šķiet pašsaprotamas un neprasa jautājumus, tobrīd bija jāievieš un jāizcīna. Tas nebūtu iespējams bez mūsu partneru un draugu atbalsta. Neatsverams ieguldījums Valsts tiesu ekspertīžu biroja attīstībā deva Nīderlandes, Zviedrijas un Norvēģijas valdību sniegtais atbalsts. Jau 1998.gadā Valsts tiesu ekspertīžu birojs kļuva par pilntiesīgu biedru Eiropas Tiesu ekspertīžu iestāžu asociācijā, bet gadu vēlāk – piedalījās Baltijas valstu tiesu ekspertīžu iestāžu asociācijas dibināšanā. 2008.gadā Valsts tiesu ekspertīžu birojs tika akreditēts atbilstoši starptautiskajam laboratoriju standartam ISO-17025, kas apliecināja ekspertīžu rezultāta augstu un starptautiski atzītu kvalitāti.

Kopš tā laika ir paveikts daudz – mūsu eksperti aktīvi piedalās Eiropas Tiesu ekspertīžu iestāžu asociācijas ekspertu darba grupu darbā, daloties ar savām zināšanām un pieredzi, kā arī ir pārstāvēti tās vadības struktūrās – darba grupu vadības komitejās un asociācijas padomē, apliecinot Latvijas tiesu ekspertu konkurētspēju un zināšanas, kas ir augsti novērtētas arī starptautiski. Šobrīd Valsts tiesu ekspertīžu biroja tehniskais aprīkojums un ekspertīžu metodes ne tikai neatpaliek no vadošajām Eiropas laboratorijām, bet atsevišķās jomās pat soli priekšā. 2021.gadā Valsts tiesu ekspertīžu birojs var lepoties ar jaunas laboratorijas izveidi augu un dzīvnieku DNS izpētei, kā arī ar jaunām iespējām dokumentu vecuma izpētes jomā. Jau tuvākajā nākotnē esam gatavi darbu turpināt jaunajā ēkā, kas radīta tieši tiesu ekspertīzes laboratoriju vajadzībām.

Atzīmējot Valsts tiesu ekspertīžu biroja simtgadi, vēlos izteikt pateicību visiem Valsts tiesu ekspertīžu biroja esošajiem un bijušajiem darbiniekiem – vadītājiem, tiesu ekspertiem, finanšu, grāmatvedības un tehniskajam personālam, biroja klientiem un sadarbības partneriem, visiem, kuru ieguldījums un pašizliedzīgais darbs šo gadu garumā ļāva birojam kļūt par to, kas mēs esam – augsti novērtētu un starptautiski atzītu tiesu ekspertīžu iestādi!

Maira Čentoricka

Valsts tiesu ekspertīžu biroja vadītāja

Rīgā, 2021.gada 10.oktobrī

<https://www.vteb.gov.lv/lv/vteb-100-gadi>